

ОБЗОР НА СЪСТОЯНИЕТО НА

Таксацията на дивеча през пролетта на 2014 г. се проведе съгласно указанията на Изпълнителната агенция по горите (дадени с писмо № ИАГ

3865/30.01.2014 г.). В определения срок бяха проведени съвместни регионални съвещания за организацията, сроковете и мето-

дите за таксиране на дивеча с представители на ловните сдружения и на юридическите лица, с които има сключени договори за стопанисване

ПРОЛЕТНО ТАКСИРАНЕ НА ДИВЕЧА

РДГ	ВИД ДИВЕЧ												
	ЕДЪР ДИВЕЧ										ДРЕБЕН		
	Бл. елен	Ел. лопатар	Сърна	Дива свиня	Дива коза	Глухар	Муфлон	Мечка	Алп. козирог	Тиб. як	Зубър	Заек	Фазан
Берковица	217	26	1382	755								477	248
Бургас	1983	482	2903	4823			340					1303	38
Блазоевград	142	98	2245	2115		266	196	87				2416	15
Варна	1140	612	1065	2639			343					1518	2280
Велико Търново	1388	222	1763	1972			206	112				283	363
Кърджали	219	200	1143	931			571	10				738	56
Кюстендил	221	121	745	732	45		100	20				316	100
Ловеч	859	244	974	2100				84				316	128
Пазарджик	353	103	1735	1354	278	766	209	70				661	
Пловдив	1066	375	1849	2018	576	236	286	121				1196	1139
Русе	2284	312	1773	1189			63				31	1871	347
Сливен	732	208	1441	1728			204	2				850	2730
Смолян	238	86	968	896	326	517	319	32				946	
София	1791	1557	1883	2235			997	15		23		340	200
Стара Загора	587	1	1067	1114				56				843	320
Шумен	2980	133	1489	2230			122					1067	304
ДАСР по РДГ:	16 200	4780	24 425	28 831	1225	1785	3956	609	0	23	31	15 141	8268
НП „Рила“													
НП „Пирин“													
НП „Централен Балкан“													
УОГС - Петрохан	43	80	265	80								155	40
УОГС - Юндола		47	60	36		5	53	1				50	
Кричим		141					70					18	
МНО	6		7	10									
Предост. на др. ведомства:	49	268	332	126	0	5	123	1	0	0	0	223	40
Берковица	116		4532	3713				1				26 711	23 893
Бургас	539	116	3432	4478								19 222	2062
Блазоевград			2595	3099		3		17				20 809	340
Варна	413	104	2936	2872			161					24 222	10 217
Велико Търново	1093		6260	5188			92	10				17 764	18 530
Кърджали	133	863	8461	5357								25 681	7502
Кюстендил	25		3654	2912								6926	396
Ловеч	769		9213	4085				24				35 323	25 754
Пазарджик	22		2160	2280		66		18				14 189	744
Пловдив	201	10	4466	2404	10	40		35				38 217	7213
Русе	961		3092	1711								37 761	12 614
Сливен	683	37	3972	4120			25					28 418	7 555
Смолян	533		5694	3034	528	1018	59	195				11 001	
София	165	28	8342	7338				29				12 606	2027
Стара Загора	230	4	2854	2787			51	6				17 916	9021
Шумен	1778		3110	2074								19 659	3621
Еледжик	21	145	128	236			10					40	16
Студен кладенец		1000	100	75			10					100	
ПАСР по РДГ:	7682	2307	75 001	57 763	538	1127	408	335	0	0	0	356 565	131 505
ОБЩО ДАСР 2014 г.	16 249	5048	24 757	28 957	1225	1790	4079	610	0	23	31	15 364	8308
ДАСР 2013 г.	15 665	4919	22 708	26 898	1282	1751	3984	626		22	31	14 921	8625
% спрямо 2013 г.	3.6	2.6	8.3	7.1	-4.7	2.2	2.3	-2.6		4.3	0.0	2.9	-3.8
ОБЩО ПАСР 2014 г.	7682	2307	75 001	57 763	538	1127	408	335	0	0	0	356 565	131 505
ПАСР 2013 г.	7115	2358	71 702	55 695	472	1038	380	334				361 013	130 145
% спрямо 2013 г.	7.4	-2.2	4.4	3.6	12.3	7.9	6.9	0.3				-1.2	1.0
ВСИЧКО 2014 г.	23 931	7355	99 758	86 720	1763	2917	4487	945	0	23	31	371 929	139 813
ВСИЧКО 2013 г.	22 780	7277	94 410	82 593	1754	2789	4364	960	0	22	31	375 934	138 770
% спрямо 2013 г.	4.8	1.1	5.4	4.8	0.5	4.4	2.7	-1.6		4.3	0.0	-1.1	0.7

ДИВЕЧОВИТЕ ЗАПАСИ В БЪЛГАРИЯ

на дивеча. Ловните сдружения представяха графици за провеждане на таксацията. Към момента общо за страната са сключени около 160 до-

В БЪЛГАРИЯ - 2014 г.

ДИВЕЧ		ХИЩНИЦИ			
Яребица	Кеклик	Вълк	Чакал	Лисица	Ск. кучета
171	181	81	79	268	59
30		67	981	474	63
539	738	145		568	99
481			826	377	105
		16	229	278	55
62	114	49	76	261	114
434	44	34	10	172	31
40	12	36	181	196	28
45	5	54	11	459	77
1199	116	90	45	496	42
209		8	921	339	159
275	58	57	566	331	104
114	85	34		361	70
355		62	176	351	72
338	50	48	182	227	72
38		10	542	350	137
4330	1403	791	4825	5508	1287
36		9		50	27
		1		10	
			2	12	
36	0	10	2	72	27
28 411	305	113	2618	2602	2322
15 537	476	197	3841	2079	1017
13 844	7898	112	100	1275	781
16 755	2	1	3698	2382	2587
5610	104	39	2865	2559	2347
19 755	2820	241	3652	4454	2462
11 473	1709	148	454	1366	1090
13 178	215	16	5238	3753	3436
21 994	320	13	536	1177	729
73 316	1021	140	1787	2245	1653
9561		18	2327	2012	2331
25 620	1589	213	5903	2777	1268
2204	1264	152		2555	894
16 971	1294	201	1678	2923	2085
26 598	763	46	4425	2340	1146
11 280		5	3258	2176	2602
43			15	10	
	200	30	20	100	20
312 150	19 980	1685	42 415	39 085	28 777
4366	1403	801	4827	5580	1314
4412	1250	742	5023	5504	1262
-1.1	10.9	7.4	-4.1	1.4	4.0
312 150	19 980	1685	42 415	39 085	28 770
312 179	20 217	1554	39 546	38 802	29 241
0.0	-1.2	7.8	6.8	0.7	-2.3
316 516	21 383	2486	47 242	44 665	30 084
316 591	21 467	2296	44 569	44 306	30 683
0.0	-0.4	7.6	5.7	0.8	-2.0

говора с юридически лица за стопанисване и ползване на дивеча. Най-много договори - 36, са сключени в района на дейност на РДГ - Бургас.

Беше направена необходимата подготовка за правилното провеждане на таксацията на дивеча както в гържавните ловностопански райони и дивечовъдните участъци, така и в ловностопанските райони, в които дивечът се стопанисва от ловните гружини. Таксирането на дивеча в дивечовъдните участъци, за които има сключени договори, се провеждаше от юридическите лица, сключили съответните договори за стопанисване на дивеча.

На проведените регионални съвещания бяха разисквани начините за най-точно установяване на реални дивечови запаси. Направени бяха анализи на таксациите, плановете за ползване и реализирания отстрел през миналата година. Особено внимание беше обрнато на данните, получени от реализирания отстрел през 2013 г., показател за установяване на действителния запас на дивеча в съответните ловностопански райони.

От представените обзори за състоянието на дивечовите запаси по регионални дирекции се вижда, че таксирането на дивеча е преминало при добре създадена организация и контрол. При едрия дивеч е използван методът на пълното преброяване, като най-голяма тежест дават целогодишните наблюдения. Най-точни са резултатите, погадени от гържавните ловни стопанства, където има постоянно присъствие на терена и наблюдения на местата за подхранване на дивеча, водопиоци, калици и дивечови просеки, както и сватбовицата на благороден елен и елен лопатар, целогодишно се следи победението на дивеча и миграционните процеси.

В предоставените ловностопански райони наблюденията се извършват предимно през ловния сезон.

Беше спазено изискването за едновременно провеждане на таксация в съседни ловностопански райони. В предоставените ловностопански райони таксацията се извършваше в присъствието и под контрола на служители от ДГС, ДЛС и РДГ.

Данни от проведените таксации в трите национални парка не бяха представени, поради което не са посочени.

Резултатите от таксацията бяха представени в срок, като данните са отразени в съответните форми в

интернет базираната информационна система на ИАГ.

Анализът на резултатите налага извода, че при едрия дивеч във всички ловностопански райони като цяло се формират дивечови популации, които постепенно нарастват.

БЛАГОРОДЕН ЕЛЕН

Общата численост на благородния елен възлиза на 23 931 бр., от които в гържавните ловностопански райони (ДЛСР) - 16 200 бр., и в ловностопанските райони на дружините - 7682 броя. В сравнение с миналата година е налице увеличаване с 1151 бр., или 4.8 %. Посоченото увеличаване при благородния елен е основно в дивечовъдните участъци (ДУ), отгадени за стопанисване на дивеча от юридически лица. В тези райони като цяло добре се изпълняват бизнеспрограми към договорите за стопанисване, в т.ч. регулирането на хищниците и по-ефективната охрана.

По-голям ръст на запасите има в РДГ - Бургас - с 254 бр. (15 %), където тенденцията от преходните години за увеличаване на запаса се запазва. Нарастването на запаса се дължи основно на ограничаване в голяма степен на браконьерството и отстрела на хищници.

Половото съотношение на този вид дивеч в гържавните ловностопански райони е 1:1.1 в полза на женските екземпляри.

Запасът е под допустимия за страната, с изключение на районите на РДГ - Шумен, където вече пета година е налице запас над допустимия. В тези райони е необходимо да се предприеме правилно и целесъобразно стопанисване на вида - приваждане на популацията към нормална или близка до нея възрастова структура и полово съотношение. Необходим е интензивен процес на качествена селекция за подобряване на трофейните качества основно в ДЛСР и улов за разселване.

ЕЛЕН ЛОПАТАР

Запасът от елен лопатар е 7355 бр., от които 4780 в гържавните ловностопански райони и 2307 в ловностопанските райони на ловните гружини. В сравнение с миналата година има увеличаване на запаса общо със 78 бр., или 1.1 %.

Извършените контролни таксации в някои гържавни ловностопански райони потвърждават наличната численост на запаса. Този вид дивеч основно се стопанисва в оградени

площи, което прави управлението на запаса чувствително по-лесно и предвидимо и насочено към селекция за регулиране на възрастовата и половата структура с цел повишаване на качеството на трофеите. Загържането на числеността на популацията се дължи на продължаващото нарастване на числеността на чакала и вълка.

Половото съотношение на този вид дивеч в гържавните ловностопански райони е 1:1.2 в полза на женските екземпляри.

Запасът като цяло е под допустимия за страната.

СЪРНА

Запасът от сърна е 99 758 бр., от които 24 425 в гържавните ловностопански райони и 75 001 в ловностопанските райони на ловните дружини. В сравнение с миналата година увеличаването е с 5348 бр., или 5.4 %.

При анализ на данните се констатира, че видът поддържа бавен, но постоянен темп на повишаване на запаса. Една от причините за бавния темп на нарастване е загубата на голяма част от естествения прираст. Може да се говори вече за общо стабилизиране на запасите на сърната в страната. Намаляването в някои от प्रदेशите на ловностопански райони, където няма предвидено ползване, се дължи на браконьерството на редовните ловци по време на провеждащите се излети за лов на дива свиня.

Половото съотношение на този вид дивеч във всички ловностопански райони е 1:1.1 в полза на женските екземпляри.

Като цяло за страната запасът от сърна е значително под допустимия.

ДИВА СВИНЯ

Дивата свиня наброява 82 593 екземпляра. Запасът се е увеличил спрямо миналата година е с 3312 бр., или 4.0 %, като за страната е над допустимия. По-нататъшното увеличаване на запаса от дива свиня неминуемо ще доведе до редица проблеми, свързани най-вече с щетите, които тя нанася на селското стопанство и вероятността от поява на епизоотии в отделни райони с висока плътност. Не се работи достатъчно за оптимизиране на структурата на запаса и повишаване на трофейните заложи на популацията. Практически почти липсва селекционен отстрел.

ДИВА КОЗА

Запасът от дива коза е 1763 броя. Увеличаването спрямо миналата година е с 9 бр., или 0.5 %. Общо за страната числеността на дивата

коза не е реална поради липсата на таксационни данни от трите национални парка за 2014 година. Популацията на дива коза на територията на РДГ - Смолян, е стабилна, като е достигнат допустимият запас и е налице естествено разселване на вида в предоставените ловностопански райони.

МУФЛОН

Броят на муфлоните е 4487, със 123 бр. (2.7 %) повече в сравнение с 2013 година.

ГЛУХАР

Общият брой на глухарите е 2917. В сравнение с миналата година общо за страната се наблюдава увеличаване от 128 бр. (4.4 %). Налице е намаляване на запаса в гържавните ловностопански райони на РДГ - Пазарджик (ДГС - Белово) и РДГ - Пловдив.

За основна причина се приема намаляването на основната хранителна база на вида - черна и червена боровинка, както и извеждането на сечи в токовищата.

ЗУБЪР

Зубрите наброяват 31. В сравнение с 2013 г. числеността им не е променена. Стопанисват се единствено в района на ДАС „Воден-Ири Хисар“.

ТИБЕТСКИ ЯК

Броят на яковите е 23. В сравнение с 2013 г. числеността им се е увеличила с 1 бр. (4.32 %). Стопанисва се единствено в района на ДАС „Витиня“.

АЛПИЙСКИ КОЗИРОГ

По данни от таксацията наличие на алпийски козирог няма. Липсва информация за числеността му в районите на националните паркове.

ДРЕБЕН ДИВЕЧ

Заек - 371 929 бр., намаляване с 4005 бр. (1.1 %) спрямо 2013 г.;
Фазан - 139 813 бр., увеличаване с 1043 бр. (0.7 %);
Яребица - 316 516 бр., намаляване със 75 бр.;
Кеклик - 21 383 бр., намаляване с 84 бр. (0.4 %).

Причина за намаляването на числеността на заека са щетите, свързани с постоянно нарастващата численост на хищниците, загубите от различни болести, постепенното изчезване на естествените местообитания. Промяната в местообитанията на културния ландшафт, химизацията и съвременната механизация ще повлияят крайно неблагоприятно на запасите на заека и в бъдеще. Към тях

трябва да добавим и браконьерството, което при заека е в най-висока степен.

Реалната численост на гребния дивеч във всички ловностопански райони ще бъде установена след провеждане на контролните есенни таксации.

ХИЩНИЦИ

Към април 2014 г. в страната обитават 2486 вълка, със 190 бр. (7.6 %) повече от миналата година.

Чакалът в сравнение с миналата година се е увеличил с 2673 бр., или 5.7 %, и наброява 47 242. Увеличаването на чакала продължава осезателно.

Запасът от лисица е 44 665 броя. Увеличаването спрямо 2013 г. е с 359 бр. (0.8 %).

Причината за нарастването на тези видове хищен дивеч се дължи главно на неизпълнението на задължителния план за отстрел.

По данни от таксацията във всички ловностопански райони обитават 30 084 скитащи кучета. В сравнение с миналата 2013 г. числеността им е намаляла с 599 бр. (2.0 %). При тази численост на хищниците се налага изводът, че без целенасочено регулиране на популациите им възпроизводството на останалия дивеч ще бъде компрометирано.

През изминалата година като цяло здравословният статус на дивеча беше добър.

И през 2014 г. работата по достигане на допустимите запаси и селекция в популациите трябва да продължи като основна предпоставка за добиване на качествени трофеи.

И в бъдеще усилията ще бъдат насочени главно към предвиждане на мерки за наблюдение и грижи за подхранване на дивеча, като се контролира разходването на средствата за ловностопански мероприятия в предоставените ловностопански райони, както и разселването на дивеч. Усилия ще се насочат и към упражняване на постоянен контрол от страна на стопанисващите дивеча (ДГС, ДАС и юридически лица) със съдействие на МВР по места срещу браконьерството, извършване на проверки по време на ловните излети, както и ефективна борба за намаляване на числеността на хищниците, свързана с изпълнението на задължителния планов отстрел във всички ловностопански райони. Стриктно ще се съблюдава спазването на ЗЛОД и действащата нормативна база.

Инж. Юлиан РУСЕВ
началник на отдел

„Лов и опазване на дивеча“ в ИАГ